

Carnage is nu te huur op dvd
www.medischcontact.nl/docs

Bijwerkingen

Filmmaker Roman Polanski doet het vaker: mensen bij elkaar brengen in een kleine ruimte, zorgen dat ze in een lastig, liefst zelfs levensbedreigend parket geraten, om vervolgens te kunnen tonen dat beschaafde omgangsvormen en moraal slechts een dun laagje vernis zijn. Zijn laatste film, *Carnage*, is een sardonische variant op die thematiek. In een New Yorks appartement treffen twee echtparen elkaar om een nogal gewelddadig verlopen incident tussen hun beider zoons te beslechten. De aanvankelijk keurige koppels, geweldig vertolkt door Jodie Foster en John Reilly, respectievelijk Kate Winslet en Christopher Waltz, verliezen geleidelijk elk gevoel voor decorum. Waltz zet daarbij een advocaat neer die gedurende vrijwel de gehele film bezig is het

farmabedrijf waarvoor hij optreedt voor de gigantische verliespost van een half miljard dollar te behoeden. Een Lancet-artikel heeft namelijk aangetoond dat hun blockbuster, de bloeddrukverlager Anril (zoek het niet op, het middel bestaat niet), ernstige bijwerkingen veroorzaakt in de vorm van onder andere ataxie en gehoorverlies. Het bedrijf was al lange tijd op de hoogte, maar verzweeg de uitkomsten van eigen onderzoek. Onafgebroken hangt de advocaat aan zijn mobiel om het middel te redden en een manipulatief persbericht op te stellen. De emoties lopen intussen steeds hoger op. Met fysieke gevolgen: het moment waarop de echtgenote van de farma-advocaat (Kate Winslet) plotseling het fraaie appartement van Foster en Reilly onderkottst, is onbetaalbaar. **HM**

Spelen met fraude en reputaties

Een paar webtips. Ten eerste, *The lab: Avoiding Research Misconduct*. Deze interactieve film die zich afspeelt in een medisch lab, maakt al enige tijd furore op het net. Vier personages worden ten tonele gevoerd: een student, een post-doc, een principal investigator en een ombudsvrouw. Je kunt kiezen wie van de vier je wilt zijn. Daarna wordt het verhaal om de paar minuten onderbroken voor

een vraag. Het antwoord bepaalt welk deel van het scenario zich ontvouwt en zo is een lastige fraudezaak door verschillende ogen te bekijken. Vermakelijk, ontluisterend en niemand komt er onbeschadigd uit.

Heel andere koek: *De Argumentenfabriek* heeft in opdracht van Nefarma, feiten en cijfers rond geneesmiddelenonderzoek in kaart gebracht. Als pdf te downloaden.

We leren dat de farmaceutische industrie de helft van al het geneesmiddelenonderzoek in Nederland financiert, dat het starten van geneesmiddelenonderzoek steeds meer tijd kost en dat Nederlandse onderzoekers steeds meer trials publiceren. Ten slotte: wilt u weten hoe hoog Nederlandse artsen scoren op internationale ranglijsten, probeer dan eens naar <http://academic.research.microsoft.com>. Ga bijvoorbeeld (via het pijltje naar rechts) naar 'Medicine' en klik vervolgens op 'Subdomains'. Kies dan voor 'Cardiology' en ontdek dat de Leidse cardioloog Jeroen Bax vierde staat op de wereldranglijst. (Zie ook het artikel op blz. 874) De zoekmachine geldt als betrouwbaarder dan google.scholar, maar hoe deugdelijk het systeem is waarmee hier citaties worden gebruikt om reputaties te berekenen, is de vraag. **HM**

www.medischcontact.nl/web

Pseudokwakzalverij en andere nonsens

Wetenschapsjournalist Hans van Maanen laat in de Volkskrant, maar ook elders (zelfs een enkele maal in dit blad), met grote regelmaat zien hoeveel nonsens wetenschappers publiceren in dissertaties en peer-reviewed tijdschriften. Met een mix van argwaan, goed verstand, een fijn gevoel voor cijfers en een scherpe pen fileert hij vooral de medische wetenschap. Wat in zijn nieuwste, vermakelijke bundel *Je Reinste Wetenschap* in dat opzicht vooral treft, is de sectie die hij heeft gewijd aan 'pseudokwakzalverij': een verbijsterende verzameling onzinnige aannames en theorieën, niet van het soort dat 'de bekende veelplegers als acupuncturisten en bloesemtherapeuten' debiteren, maar 'echte

onderzoekers in echte tijdschriften'. Mooi en enthousiasmerend is Van Maanens pleidooi voor meer aandacht voor het 'hoe' in de wetenschapsjournalistiek. We lezen veel te vaak wát er is gevonden, en veel te weinig hoe dat is gebeurd. Eerder verscheen Van Maanens *De eerste stap in de wetenschap*, de bundeling van een reeks mooie interviews met beroemde (biomedische) wetenschappers, die terugkijken op hun eerste publicatie. Met onder anderen kankeronderzoeker Piet Borst, geneticus Hans Galjaard, de inmiddels overleden cardioloog Ad Dunning, oncoloog Floor van Leeuwen, de nieuwe KNAW-voorzitter Hans Clevers en neuroloog Jan van Gijn. Zeer aanbevolen. **HM**

Hans van Maanen, *Je Reinste Wetenschap*, Contact, 215 blz., 16,95 euro
De eerste stap in de wetenschap, Boom, 192 blz., 19,50 euro www.medischcontact.nl/boeken

Alles voor de wetenschap

Zachte, meegevendende, vochtige en pappe-rige boomschors, naar venkel en rozemarijn smakend, met een lichte nasmaak van peper. Dat is het geheime ingrediënt waarmee de Lakashi-bevolking vruchtbaarheid tot op hoge leeftijd heeft bereikt. Deze bewoners van de Amazonejungle zijn tot hun 80ste levensjaar in staat kinderen te baren. In de spannende roman van Ann Patchett *Staat van verwondering*, werkt Anick Swenson, workaholic, kinderloos arts en gespecialiseerd in de gynaecologie, in het diepst van die jungle. Door bestudering van de Lakashi hoopt ze het ultieme vruchtbaarheidsmedicijn te ontwikkelen dat technieken als ivf en eiceldonatie overbodig maakt. Ze is een keiharde vrouw, helemaal toegewijd aan

het onderzoek: ze werpt zichzelf op als proefkonijn. Bemoeienissen van het farmaceutische bedrijf 'Vogel' dat haar onderzoek financiert, tolereert ze niet. 'Geen tijd te verliezen, veel te doen!' En vooral geen tijd om emoties te tonen. Dit blijkt ook uit de korte brief die ze stuurt aan wetenschapper Marina Singh om haar mee te delen dat haar collega Anders Eckman dood is gegaan aan koorts. 'Een tegenslag', noemt ze het, maar 'ondanks alle tegenslagen zetten we door met het onderzoek'.

Staat van verwondering biedt prachtige beschrijvingen van het Amazonegebied, afgewisseld met spannende anaconda- en malariagevaren. Maar Ann Patchett schreef vooral een verhaal over opoffering voor de wetenschap. **WL**

Ann Patchett, *Staat van verwondering*, De Bezige Bij, 432 blz., 19,90 euro
www.medischcontact.nl/boeken

Betwist gezag

Hoe is de wetenschappelijke expert zijn gezag kwijtgeraakt? Hoe komt het dat de resultaten van wetenschappelijk onderzoek het vaak afleggen tegen onberedeneerde onderbuikgevoelens? Dat is het thema van de essaybundel *Onzekerheid Troef. Het betwiste gezag van de wetenschap*. Misschien begint elk antwoord op de gezagscrisis wel met de vaststelling dat wetenschappelijke vraagstukken complex zijn en de werkelijkheid waarop ze betrekking hebben ook. Huisarts en filosoof Paulus Lips laat dat in zijn bijdrage prachtig zien aan de hand van de ophef rond de HPV-vaccinatie en de rol die de Gezondheidsraad daarin speelde.

Punt is dat 'het publiek' (wie of wat dat ook moge zijn) vaak 'zuivere wetenschap' verlangt: de wetenschap van de objectiviteit, de rationaliteit, en de sluitende gegevens over risico's en gevaren. Maar wetenschap is lang niet altijd de neutrale bron van expertise waarvoor we haar houden. En ze geeft ook lang niet altijd eenduidige antwoorden – zie het HPV-debat, zie de klimaatdiscussie, zie wat economen zeggen over de financiële crisis. *Onzekerheid Troef* is geen gemakkelijk, wel een leerzaam boek, waarin sommige analyses helaas in iets te veel filosofische mist verdwalen. **HM**

Huib Dijstelbloem & Rob Hagendijk (red.), *Onzekerheid Troef. Het betwiste gezag van de wetenschap*, Van Gennep, 296 blz., 22,50 euro